

A lieta

Pāreja uz Eiro ir izdevīga Latvijas sabiedrībai

Labdien, cienījamie tiesneši, oponenti un komandas biedri. Esmu Apstiprinošās komandas pirmais/ā runātājs/a un šīs dienas debašu rezolūcija ir:

Pāreja uz Eiro ir izdevīga Latvijas sabiedrībai

Lai debates laikā nerastos domstarpības, vēlētos sākt ar galveno rezolūcijā ietverto terminu definīcijām:

Eiro –

Pāreja uz Eiro – lata nomaīņa ar Eiro Latvijā (šobrīd noteiktais valdības termiņš – 2014. gada 1. janvāris)

Izdevīgs –

Latvijas sabiedrība –

Eirozona -

Definīcijas ņemtas no

Latvija gatavojas pārejai uz Eiro jau kopš 2004. gada, kad iestājāmie Eiropas Savienībā. Viens no iestāšanās nosacījumiem bija obligāta pāreja uz Eiro, brīdī, kad tiks izpildīti Māstrihtas kritēriji. Tādējādi jau vairāk kā 8 gadus Latvijas sabiedrība apzinās, ka pāreja uz Eiro agrāk vai vēlāk notiks. Protams, katram lēmumam ir savas priekšrocības un trūkumu, arī Eiro ieviešanai. Taču mēs uzskatām, ka Eiro ieviešana būs izdevīga Latvijas sabiedrībai kopumā. Līdz ar to mūsu komandas pirmais arguments:

1. Uzlabosies valsts ekonomiskā situācija

Pāreja uz Eiro nav tikai mehāniska vienas naudas nomaīņa uz citu. Eiro ieviešana ievērojami uzlabos Latvijas ekonomisko situāciju gan valsts iekšienē, gan arī sadarbībā ar citām pasaules valstīm. Uzlabosies valsts kredītreitings, uzticība no citu valstu puses, pieaugs investīciju apjoms. Runājot vienkāršāk – **cilvēki uzticas tām lietām, ko viņi pazīst**. Pirmkārt jau sadarbība ar pašu Eiropas Savienību: Ieviešot Eiro, mēs vairs nebūsim viena no „tām” valstīm, kurā ir sava valūta, bet gan būsīm daļa no kopējas Eirozonas. Jau pašlaik Eirozonā kopumā ir 17 ES valstis un 5 valstis (Monako, SanMarino, Vatikāns, Kosova un Melnkalne), kas neietilpst ES sastāvā, bet izmanto Eiro kā vienīgo valūtu savā valstī.

Māstrihtas kritēriji:

- *Inflācija zem 1,5 %*
- *Budžeta deficīts zem 3%*
- *Valsts parāds mazāks par 60% no IKP*
- *Mazas valūtas svārstības attiecībā pret eiro*
- *Ilgtermiņa procentu likme mazāka par 2%*

IKP – iekšzemes kopprodukts

Lats ir piesaistīts Eiro jau kopš 2005. gada 1. janvāra

1 EIRO = 0,702804 Ls

1Ls = 1,43 Eiro

Eirozonas valstis:

Eiropas Savienības dalībvalstis:

Austrija, Beļģija, Francija, Grieķija, Igaunija, Īrija, Itālija, Kipra, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Portugāle, Slovēnija, Slovākija, Somija, Spānija un Vācija

Pēc starptautiskā valūtas fonda datiem, Eirozonas valstis veido otru lielāko ekonomiku pasaulē pēc ASV (15,1 triljoni dolāru ASV un 13,1 triljoni dolāru Eirozonas valstīm kopā). (avots: Pasaules valūtas fonda mājaslapa imf.org; Nov2012) Tas vien parāda, ka, ieviešot Eiro, Latvija pievienosies ļoti spēcīgai ekonomiskai apvienībai, kas, savukārt, nesīs labumu arī pašai valstij un tās iedzīvotājiem gan Eirozonas un Eiropas Savienības naudas atbalsta veidā, gan arī lielākas intereses veidā no ārzemju uzņēmējiem.

Tāpēc, otrkārt, ieviešot Eiro, augs naudas apgrozījums Latvijā un pieaugs ārzemju uzņēmēju interese pret Latviju kā vietu, kurā var veiksmīgi veidot savu biznesu un ieguldīt naudu. Ārvalstu uzņēmējiem daudz vienkāršāk būs izprast finanšu sistēmu Latvijā, izvērtēt preču un pakalpojumu cenas, arī darba vide būs kaut nedaudz bet tomēr pazīstamāka. Tas savukārt ļauj secināt, ka ārzemju investori Latvijā veidos arī biznesu jeb jaunas darbavietas arī vietējiem iedzīvotājiem.

2012. gada 21. septembra diskusijā Bauskā par Eiro ieviešanu Latvijas Bankas prezidents Ilmārs Rimšēvičs saka: „Eiro ieviešana nedara brīnumus, un Latvija vienā naktī nekļūs bagātāka. Taču Latvijā ienāks jaunas investīcijas un jaunas darba vietas. Igaunijā ievieša eiro un šobrīd vidējā alga ir par 130 latiem, bet pensija – par 30 latiem lielāka.” (avots: Latvijas Avīzes portāls la.lv, 25.sept.2012). Tas vēlreiz apstiprina faktu, ka pēc Eiro ieviešanas Latvija kļūs interesantāka ārzemniekiem un arī Latvijā radīsies jaunas darbavietas un cilvēki varēs vairāk pelnīt.

Turklāt, uzlabojumi notiks ne tikai saņemot naudu no ārvalstīm, bet arī pašiem ražojot un tirgojoties ar ārpusauli. Tāpēc mūsu komandas otrais arguments ir:

2. Uzlabosies uzņēmēju un patērētāju ikdiena

Nenoliedzami, Latvija ir valsts, kas daudz iepērk no citām valstīm, respektīvi, daudz importē. Lai pirktu lietas no ārzemēm, līdzīgi kā braucot ceļojumā, mums tiem, kas precī pārdod, jāmaksā viņu valūtā. Ja runājam par tirdzniecību ar Eiropu, tad, saprotams, jāpērk Eiro, lai norēķinātos par ārzemju precēm un pakalpojumiem. Pēc Centrālā Statistikas biroja datiem 2012. gada septembrī Latvijas imports no ES valstīm bija 598,6 miljoni latu – 82 % no kopējā valsts importa. (avots: CSB datu bāze csb.gov.lv)

Par lielāko daļu preču no ES jānorēķinās ar Eiro, jo 17 no 27 ES valstīm ieskaitot visas lielākās valstis, jau ir Eirozonā. Tas nozīmē, ka lielākā daļa no šiem 598,6 miljoniem latu ir jāsamaina Eiro un tikai tad var norēķināties par ES precī.

Nauda, ko uzņēmēji tērē maiņai, tiešā mērā atspoguļojas cenās – jo vairāk jātērē, jo augstākas cenas. Izvairoties no šīs maiņas, samazināsies arī daudzu preču, ko iepērkam no ārzemēm, cenas.

Tieši tāpat arī visiem tiem, kas ceļo, vairs nebūs jāmaina nauda, ceļojot Eirozonas valstīs. Ievērojami vienkāršāka kļūs gan cenu salīdzināšana, jo vairs nebūs jāpārrēķina, cik maksā preces un cik lieli ir tēriņi, gan arī pats ceļošanas process, jo atkritīs apmaiņas punktu meklēšana un vēlāk arī nebūs jādomā, kur likt naudu, kas palikusi pāri no ceļojuma.

Vieglāka ceļošana kļūs arī ārpus Eirozonas valstīm – reti kurā valstī iespējams samainīt latus pret vietējo valūtu. Tajā pašā laikā Euro ir tikpat plaši pazīstams un izplatīts kā ASV dolārs, un, ja Euro kļūs par „mūsu” valūtu, arī braucot citur, valūtas maiņa būs ievērojami vienkāršāka.

Tā kā euro ieviešana visvairāk ietekmēs vienkāršos iedzīvotāju un viņu ikdienu, mūsu komandas trešais arguments ir:

3. Pieaug sabiedrības labklājība

Daudzi uzskata, ka, ieviešot Euro, mēs zaudēsim daļu no savas identitātes, nacionalitātes un valstiskās piederības.

Mazo atbalstu Euro parāda arī pēdējās aptaujas, kas liecina, ka 2012. gada augustā Euro ieviešanu stingri atbalsta vien 8% iedzīvotāju (un vēl 19% teiktu „drīzāk jā”) (avots: TNS Latvija un LNT veiktais pētījums; tns.lv, 2012. gada 24. augusts). Taču pēc Latvijas Bankas datiem jau pašlaik 44% no uzņēmumu un iedzīvotāju noguldījumiem un **84%** no aizņēmumiem ir tieši Euro valūtā. (avots: Latvijas Bankas mājaslapa www.bank.lv, okt.2012.)

Turklāt Finanšu ministrs Andris Vilks portālā LVportāls saka: „Banku ikdiena parāda, ka iedzīvotāji mēdz konvertēt uzkrājumus no latiem uz euro pie mazākajām šaubām.” (Avots: lvportals.lv, 4.okt.2012). Arī brīdī, kad valstī bija ziņas par lata devalvāciju, daudzi savus iekrājumus mainīja uz euro, jo uzskatīja to par stabilāku valūtu.

Līdz ar to, lai arī aptaujas liecina, ka cilvēku vēlme pāriet uz Euro nav pārāk liela, praktiskajā dzīvē lielākā daļa cenu, īpaši lieliem pirkumiem – tādiem kā automašīna vai dzīvoklis, cenas jau labu laiku izsaka un apmaksā euro valūtā.

Vēl intervijā portālam LVportals.lv A.Vilks saka: „Euro ieviešana ir vienas valūtas aizstāšana ar citu – lata vietā būs euro” (Avots: lvportals.lv, 4.okt.2012). Tā kā pēc būtības jau nekas nemainīsies – auduma bikšu vietā uzvilksim džinsa bikses, lai drēbes būtu izturīgākas un dzīve praktiskāka. Arvien esam apgērbti un pasargāti. Vienīgi maciņā tagad būs cita izskata monētas.

Domāju, ka uzskatāmi esam parādījuši, kādi būs Latvijas sabiedrības ieguvumi, pārejot uz Eiro – stabilāka ekonomika, jaunas darba vietas, vieglāka starptautiskā tirdzniecība un ceļošana, sakārtotāka ikdienas ekonomika un jauna, stabilāka vērtība, pieturoties pie kuras, būvēt jaunu, cerīgāku nākotni.

Tāpēc mūsu komanda vēl joprojām ir stingri un nelokāmi pārliecināt, ka *Pāreja uz Eiro ir izdevīga Latvijas sabiedrībai!*

Esmu gatavs/a atbildēt uz oponentu komandas jautājumiem!

A lieta

Pāreja uz Eiro ir izdevīga Latvijas sabiedrībai

Labdien, cienījamie tiesneši, oponenti un komandas biedri. Esmu Apstiprinošās komandas otrais/ā runātājs/a un mūsu komanda joprojām ir stingri un nelokāmi pārliecināta, ka

Pāreja uz Eiro ir izdevīga Latvijas sabiedrībai

Sākšu ar oponentu komandas argumentu atspēkošanu:

Oponentu pirmais arguments bija: _____

Mēs tam nepiekrītam, jo...

Oponentu otrais arguments bija: _____

Mēs tam nepiekrītam, jo...

Tagad pievērsīšos savas lietas pastiprināšanai:

Mūsu komandas pirmais arguments:

1. Uzlabosies valsts ekonomiskā situācija

Komandas pirmais runātājs jau izstāstīja, kā pāreja uz eiro ļaus piesaistīt Eiropas Savienības un lielāku ārvalstu uzņēmēju finanses.

Taču pāreja uz Eiro nozīmē arī to, ka kļūsim „draudzīgāki” un interesantāki ne tikai citu valstu uzņēmējiem, bet arī tūristiem. Ieviešot eiro, arī ārvalstu tūristiem Latvijas sistēma un cenas kļūs skaidrākas, vieglāk būs tās salīdzināt. Tāpat, kā mums ceļojot Eirozonā, arī ārvalstu tūristiem nebūs jāmaina valūta. Un, ja ārvalstu tūristam būs jāizvēlas starp divām līdzīgāk valstīm, doties uz kādu kaimiņvalsti bez Eiro, piemēram, Lietuvu, kas Eiro tikai plāno ieviest 2014. gadā vai vēlāk (*avots: bbc.co.uk, 2012. gada 18. janvāris*), tad ar lielāku varbūtību viņš tomēr brauks uz Latviju, jo valstī būs pazīstama un vieglāk saprotama naudas sistēma. Tas savukārt atkal nozīmē jaunas darbavietas un lielākus naudas apjomus, kas paliek Latvijā un var tikt izmantoti izglītībai, pensijām, pabalstiem u.c. sabiedrībai izdevīgām lietām.

Tāpēc lielākie ieguvēji būs tieši sabiedrība. Papildinot mūsu otro argumentu:

2. Uzlabosies uzņēmēju un patērētāju ikdiena

Papildinot faktus par valūtas maiņu, izpētījām, cik vidēji maksā valūtas maiņa dažādās Latvijas bankās, atradām sekojošo:

Skaidras naudas valūtas maiņas operācija (par katru darījumu)

SEB bankā – 1,00 Ls, Swedbank – 1,50 Ls, GE Money – 0,75 – 1,50 Ls. (Avots: banku mājaslapas)

Sākotnēji tas varētu likties maz. Taču, ja naudu sanāk mainīt bieži, piemēram, apmaksājot kredītus, vai gadījumā, ja jāmaina maza naudas summa, komisijas maksa kļūst ievērojama. Nerunājot jau par maksājumiem, ko veic ārvalstu valūtā. Piemēram, pārskaitot 15 Euro (10,50 Ls) uz kontu Lietuvā, komisijas maksa ir 5 Ls, kas būtībā ir puse no pārskaitāmās summas (Avots: Swedbank Internetbanka). Tieši tāda pati situācija ir arī uzņēmējiem, kas sadarbojas ar Eirozonas valstīm. Viennozīmīgi, šis ir vēl viens piemērs tam, ka, pārejot uz Euro, sabiedrība būs ieguvējs.

Turklāt pāreja uz Euro atspoguļosies ne tikai cenās un valūtas maiņā, bet arī pašu cilvēku izpratnē par mūsu ekonomisko stāvokli Eiropā un pasaulē. Kā jau minēts iepriekš, daudzu produktu cenas jau tagad ir euro. Viss, ko mēs ikdienā darām, tiek salīdzināts ar Eiropu – algas, cenas un pabalsti. Pārejot uz euro, šī sarežģītā salīdzināšana izpaliks, un beidzot objektīvi varēsīm novērtēt savu vietu Eiropā un pasaulē.

Paralēli tam, izlīdzināsies arī preču un pakalpojumu cenas. Būtu muļķīgi, ja, piemēram, divos RIMI veikalos Valkā un Valgā (Igaunijā) viena un tā pati prece maksātu dažādi. Jo arī pārdevējam vairs nebūs attaisnojuma par valūtu cenu atšķirībām. Iespējams, dažas preces paliks dārgākas, taču, kā jau skaidroja mūsu komandas 1. runātājs, kopumā cenas pat varētu kristies.

Finanšu ministrs A.Vilks portāla LVportals intervijā saka: „Igaunijas pieredze rāda, ka inflācija pēc euro ieviešanas pieauga vien par 0,1–0,2%, ko ikdienā iedzīvotāji nemaz nevarēja izjust. Inflāciju bieži vien nosaka gluži citi ārējie faktori”, piemēram, benzīna cenu celšanās. (Avots: lvportals.lv, 4.okt.2012) Var secināt, ka cenu pieaugumu daudz lielākā mērā ietekmē citi faktori, bet ne tieši euro ieviešana.

Papildinot sabiedrības ieguvumus, mūsu komandas trešais arguments:

3. Pieaug sabiedrības labklājība

Atbildot uz jautājumu, vai eiro būtu jāievieš no 2014. gada 1. janvāra **72%** valsts iedzīvotāju atbalsta šo apgalvojumu (avots: TNS Latvija un LNT veiktais pētījums; tns.lv, 2012. gada 24. augusts). Tas parāda, ka patiesībā sabiedrība ir gatava pāreja uz eiro, lai arī pašlaik atbalsts maiņai uz jaunu valūtu nav pārāk liels.

Protams, zaudēt latu kā valstiskuma simbolu būs smagi, taču valsts simboli ir tas, ko mēs par tādiem uzskatām. Uz Latvijas Eiro monētām arvien būs valsts ģerbonis un Milda, Latvijas Banka arvien veidos jubilejas un piemiņas monētas. Un nekur jau Lats nebūs pazudis. Izņemts no apgrozības, tas iegūs vēl lielāku vērtību, jo tā vairs nebūs ikdienas monēta, bet gan vēsturiska un emocionāla vērtība.

Domāju, ka brīdī, kad Latvijas iedzīvotājiem jautātu: „Labāk ir dzīvot nabadzībā, bet ar Latu vai pārticībā, bet ar Latvisku eiro?” lielākā daļa tomēr atbalstītu eiro, jo visi grib dzīvot labi, pat tad, ja kaut kas ir jādod pretī.

Tāpēc mūsu komanda ir pārliecināt, ka **Pāreja uz Eiro ir izdevīga Latvijas sabiedrībai!**

Esmu gatavs/a atbildēt uz oponentu komandas jautājumiem!

TNS Latvia pētījums 2012. gada 24. augustā (www.tns.lv)

Vai, Jūsaprāt, eiro Latvijā būtu jāievieš no 2014. gada 1. janvāra?

24% - noteikti jā

48% - drīzāk jā

12% - drīzāk nē

2% - noteikti nē

14% - grūti pateikt

A lieta

Pāreja uz Eiro ir izdevīga Latvijas sabiedrībai

Labdien, cienījamie tiesneši, oponenti un komandas biedri. Esmu Apstiprinošās komandas trešais/ā runātājs/a un mūsu komanda arvien ir stingri un nelokāmi pārliecināta, ka

Pāreja uz Eiro ir izdevīga Latvijas sabiedrībai

Šīs dienas debatē saskatīju sadursmes punktus.

Pirmais sadursmes punkts – **Finansiālais ieguvums** - vai Latvijas sabiedrība finansiāli iegūs vai zaudēs no pārejas uz eiro

Otrais sadursmes punkts – **Cilvēku morālā gatavība pāriet uz eiro** – cik lielā mērā iedzīvotāji ir praktiski gatavi naudas maiņai

Trešais sadursmes punkts –

Noslēgumā vēlētos teikt, ka, lai arī pārejai uz eiro, kā katrai lietai, ir savi trūkumi, ievērojami vairāk ir tieši ieguvumu – stabilāka finanšu sistēma, vieglāka biznesa veikšana, vienlīdzīgākas cenas, algas un pabalsti Eirozonā, jaunas ārvalstu finanses un jaunas darbavietas, kā arī ievērojami vieglāka ikdiena.

Protams, vienmēr vieglāk ir darīt lietas kā ierasts. Taču, apsverot visus „par” un „pret”, eiro ieviešana ir Latvijas sabiedrībai izdevīgs solis, tāpēc mūsu komanda ir stingri un nelokāmi pārliecināt, ka Pāreja uz Eiro ir izdevīga Latvijas sabiedrībai!